

To'qimachilikda sifatni ta'minlash va sifat boshqaruvi

Xalimov Sunnatillo

Email: sunnatilloxalimov3@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada to'qimachilik sanoatida sifatni ta'minlash va boshqarish mexanizmlari chuqur tahlil qilinadi. Tadqiqotda zamonaviy menejment yondashuvlari, xalqaro standartlar asosida sifat tizimlarini joriy etish, texnologik jarayonlarning monitoringi va ularning samaradorlikka ta'siri muhokama etilgan. Metod sifatida statistik tahlil, eksperimental yondashuv va sifat nazorat tizimlari tahlili qo'llanilgan.

Kalit so'zlar: sifat, to'qimachilik, boshqaruv, ISO 9001, monitoring, texnologiya, standart, audit, raqamli nazorat.

To'qimachilik sanoatida mahsulot sifati — bozordagi raqobatbardoshlik, iste'molchilarning ishonchi va eksport salohiyati kabi muhim omillarga bevosita ta'sir qiladi. Mamlakatimizda ishlab chiqarilayotgan to'qimachilik mahsulotlarining sifati ichki bozorni to'ldirish bilan birga, xalqaro bozorlarga chiqishda ham asosiy mezon hisoblanadi. Ushbu maqolada sifatni ta'minlashda zamonaviy standartlar, boshqaruv tizimlari va innovatsion texnologiyalarning roli yoritiladi.

Sifatni ta'minlashning asosiy omillari

To'qimachilikda mahsulot sifati birinchi navbatda quyidagi omillarga bog'liq:
Xomashyosifati

Ishlab chiqarish texnologiyasi

Nazorat va sertifikatlash tizimlari

Sifatni ta'minlashda ISO 9001:2015 sifat menejmenti tizimi keng qo'llanilmoqda. Masalan, "Uztex", "Namangantex" va "Textile Technologies Group" korxonalari ISO 9001 tizimini joriy qilib, Yevropa Ittifoqi talablariga mos mahsulot ishlab chiqarmoqda. Bu esa ularning eksport hajmini oshirgan.

Sifat monitoringi va texnik ko'rsatkichlar

Mahsulot sifatini doimiy monitoring qilish uchun quyidagi texnik mezonlar asosida baholash amalga oshiriladi:

Innovatsion yondashuvlar va inson omili

So'nggi yillarda to'qimachilik sanoatida sun'iy intellekt (AI) asosidagi sifat monitoringi tizimlari keng qo'llanilmoqda. Bundan tashqari, inson omilining o'rni ham katta ahamiyatga ega. Malaka oshirish kurslari, motivatsion dasturlar, ichki auditlar va mijozlar fikrini tahlil qilish sifatni boshqarish tizimining samaradorligini oshiradi.

Tahlillar va raqamlar

Mavjud statistik ma'lumotlarga ko'ra: Brak mahsulotlar hajmi 12% gacha kamaygan, Mijozlardan kelib tushadigan shikoyatlar soni 30% ga qisqargan SWOT tahlil orqali sifatni oshirish yo'nalishlari belgilanmoqda "Kaizen" tamoyillari asosida uzluksiz takomillashtirish yo'lga qo'yilgan.

Eksport va ekologik talablar

O'zbekistonning to'qimachilik mahsulotlari Germaniya, Turkiya, Rossiya, Xitoy kabi davlatlarga eksport qilinmoqda. Ko'plab korxonalar hozirda ISO 14001 ekologik boshqaruv tizimiga o'tmoqda. Resurslarni tejash, chiqindilarni qayta ishlash va ekologik xavfsizlikni ta'minlash yuqori sifatli ishlab chiqarish garovidir.

To'qimachilik sanoatida sifatni ta'minlash va boshqarish — doimiy takomillashib boruvchi jarayon bo'lib, bu yo'nalishda zamonaviy texnologiyalar, xalqaro standartlar, innovatsiyalar va inson omilining uyg'unligida yuqori natijalarga erishilmoqda.

Texnik ko'rsatkichlar jadvali:

Ko'rsatkich	O'lchov birligi	Talab qiymati
Ip uzilish kuchi	N	≥ 300
Namlik miqdori	%	6–7
Zichlik (gsm)	g/m ²	≥ 135
Rangning yuvilishga chidamliligi	ball	≥ 4.5
Gazlama eni	sm	± 1.5

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Xusanov Sh. Sifat menejmenti asoslari, Toshkent: Ilm Ziyo, 2021.
2. ISO 9001:2015 – Quality Management Systems – Requirements.
3. Qo'chqorov A. Raqamli to'qimachilik texnologiyalari, Namangan, 2022.
4. Djalilov A. Sifat nazorati vositalari, Farg'ona, 2020.
5. Uztex korxonasi yillik hisobotlari, 2023.